

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 24. junij 1999

štev. 25 (3019) • letnik 54 • cena 10 šil. • 0,73 evra

ZSO in NSKS v šolstvu izpostavljata kvalifikacijo

Zveza slovenskih organizacij in Narodni svet koroških Slovencev sta v skupnem pismu zvezni in deželni vladi ter ministrstvu za pouk posredovala stališče slovenske narodne skupnosti v zadevi razpisa ravnateljskih mest na veljavnostnem območju dvojezičnega šolstva.

V pismu obe osrednji organizaciji protestirata zoper razveljavitev razpisa oziroma zoper napoved deželnega glavarja, da bodo ravnateljska mesta v štirih občinah ponovno razpisana in sicer brez zahteve po dvojezični kvalifikaciji.

Osrednji organizaciji poudarjata, da manjšinsko-šolski zakon terja od učiteljev dodatno kvalifikacijo, ki si jo lahko vsakdo pridobi neglede na narodnostno pripadnost. Zato dodatna kvalifikacija ne predstavlja diskriminacijo enojezičnih učiteljev.

Še posebej izpostavljata ZSO in NSKS, da vodenje dvojezične šole predpostavlja kvalifikacijo za dvojezični pouk, izkušnje v organizaciji dvojezičnega pouka, izkušnje v sistemu dveh učiteljev, izkušnje v medkulturnem učenju, sodelovanje v didaktičnih delavnicah, v organizaciji ukrepov, ki presegajo razredno razdelitev in pospešujejo skupnost ter poznavanje učnega načrta za manjšinsko šolstvo.

Iz vsega tega nujno sledi, da morajo ravnatelji na dvojezičnih šolah imeti ustrezno kvalifikacijo, zaključujeta obe osrednji organizaciji v omenjenem pismu in zahtevata, da se to vprašanje takoj izvzame iz dnevnopolitike. Nadalje zahtevata razgovor z ministrstvom za

pouk in z deželnim šolskim svetom ob sodelovanju pristojnega oddelka za manjšinsko šolstvo.

Za danes, četrtek, sta ZSO in NSKS napovedali skupno tiskovno konferenco, na kateri bosta svoje stališče obrazložila širši javnosti.

-an

Pred dvajsetimi leti so na Radišah iz nekdanjega farovškega hleva zgradili kulturni dom. V nedeljo, 20. junija so se spomnili tega pomembnega dogodka. Saj je kulturni dom postal hiša srečanja za Radiše in širšo okolico

Stran 5

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV IN
PRIJATELJEV PROTIFAŠISTIČNEGA ODPORA

vabi na tradicionalno

SREČANJE PRI PERŠMANU

v nedeljo, 27. junija 1999,
s pričetkom ob 14. uri.

Zbrali se bomo na zgodovinskem kraju protifašističnega boja na Koroškem, da skupaj obudimo spomin na čase, ko smo se uprli nacističnemu nasilju.

Na sporedu bodo polaganje vencev ob spomeniku protifašističnega boja ter nastopi kulturnih skupin, za zaključek pa bo družabno srečanje.

Vabimo vas, da se s svojci, prijatelji in znanci udeležite našega tradicionalnega srečanja.

Najboljši koroški zasebni otroški vrtec je v Ledincah

Otroški vrtec »Ringa Raja« v Ledincah je najboljši zasebni otroški vrtec na Koroškem. To je razveseljiv rezultat ankete avstrijskega tednika News. Izmed 1186 zasebnih avstrijskih vrtcev so si v vseh zveznih de-

želah ogledali tiste, ki se po ponudbi razlikujejo od poprečnih varstev. Odločilno za prvo mesto ledinškega vrtca je bilo, da nudi otrokom oskrbo v treh jezikih (italijanščino, nemščino in slovenščino), igranje na Orfovskih instrumentih, poleg tega pa še lep vrt.

Večjezični ali dvojezični vrtci na Koroškem so se sploh odlično odrezali, saj jih je kar pet med najboljšimi desetimi. Otroški vrtec v Borovljah (angleščina, nemščina, slovenščina) je na tretjem mestu, sledijo vrtci »Naš otrok« (nemščina, slovenščina) v Celovcu na četrtem, vrtec šolskih sester v Šentjakobu (italijanščina, nemščina, slovenščina) na sedmem in vrtec šolskega društva (nemščina in slovenščina) na devetem mestu.

Dvo- in večjezičnost je vse bolj zaželena. Na Dunaju ima že vsak drugi vrtec tuj jezik v programu, večinoma angleščino, v zveznih deželah pa tudi skoraj vsak peti vrtec. Po omenjeni anketi polagajo starši važnost še na fleksibilnost obratovalnih časov, po pedagoški plati pa so zelo priljubljeni vrtci z Montessorijevim sistemom, ki še posebej pospešujejo nagnjenja in kreativnost otrok.

Preberite

Identiteta

Slovensko nacionalno identiteto ne opredeljuje samo jezik in kultura, ampak tudi prostor in družbena predstava o njem. Irena Destovnik o novi študiji Ane Kučan.

Stran 3

Premiera I

V Šentjakobu je vse pripravljeno za premiero Goldingovega Gospodarja muh. Spet se je Teatr Trotamora poglobil v temni strani človekovega bivanja.

Stran 4

Premiera II

V Vogrčah uspešno uprizarjajo klasika slovenske literature, Jurčičevega Desetega brata. Mitja Rovšek si je ogledal eno izmed predstav.

Stran 5

PREBLISK

Namesto prvih toplih poletnih dni – oblaki, dež in mraz. Človeku se sploh ne ljubi stopiti pod nemilo nebo, ko ga vsake toliko lahko zaloti kaka ploha in bi obstal kot polit cucek.

Slabo vreme, se zdi, se že skoraj kot nalašč obira po celovških ulicah, in če pomislimo na mrke obraze koroške delegacije ob slovesu iz Seoula, bi to pasjost v nazaj lahko tolmačili morda tudi kot slabo znamenje. A olimpijski komite najbrž ni maral za vreme na Koroškem, ko je sprejel pogumno odločitev, da naj Torinčani priredijo zimske igre leta 2006, kakor mu tudi ni bilo mar – kot se je izkazalo – za prekmajno idejo, ki bi dejansko ponazorila duh tega, kar naj bi olimpijske igre tudi bile: športna veleprireditve, ki

povezuje države, narode, ljudi.

Kandidatura trojice dežel za zimske olimpijske igre brez meja – ohne Grenzen – senza confini je torej pred komitejem propadla, ni pa rečeno, da je propadla tudi zamisel ožjega povezovanja med Koroško, Slovenijo in Furlanijo-Julijsko krajino. Vsaj

Kdo ve ...

upati je, da to ni, in da bo ta duh, čeprav ne olimpijski, živel naprej. Škoda bi namreč bilo, če bi bile energije, ki so jih ti trije partnerji vložili v medsebojno spoznavanje, zaman. In morda bo, kdo ve, čez nekaj let le še zasijalo tudi olimpijsko sonce nad zdaj mračnim celovškim nebom.

A. L.

W. Golding / D. Williams

Gospodar muh

THE LORD OF THE FLIES

Premiera
24. 6. '99, 20h
Ponovitve
25. + 26. 6. '99, 20h
Farovž Šentjakob

Režija:
Marjan Štikar

Prireditelja:
SPD »Rož« in SPZ

KOMENTAR

Andrej Leben

V Evropi prihodnosti bo o poklicnem uspehu posameznika najbolj odločala kvalifikacija in volja do mobilnosti, nam zatrjujejo izvedenci. Spričo gospodarskega razvoja, predvsem pa politike mednarodnih velekoncernov v 90ih letih, dobi staro reklo »s trebuhom z kruhom« nepredvidljive razsežnosti. Zrasle strukture malega in srednjega gospodarstva se vse bolj krhajo in razpadajo. Že desetletja je Koroška soočena s problemom delovne migracije s podeželja v Celovec in druge upravne in gospodarske centre. Mnogo višje kvalificiranih ljudi je že doslej iskalo poklicno prihodnost zunaj

Koroške. Računati je, da se bo ta razvoj razširil na ves delovni trg.

Ljudje se vse bolj zavedajo, da je treba biti pripravljen na zaposlitvene možnosti v prihodnosti. Skrbi jih, ali bodo njihovi otroci še dobili službo, saj je komaj verjetno, da se bo ob krajšanju pri socialni varnosti kdaj uveljavila vizija družbe prostega časa s kratkim delovnim urnikom in konjički brez števila. Bolj ver-

jetno je, da si bo v Evropi brez meja moral posameznik poiskati delo v širši regiji. Da se mu ta perspektiva sploh lahko odpre, da se drugod lahko znajde, mora spoznati druge kulture, mentalitete in druge jezike.

Tudi pri dvojezični vzgoji na Koroškem ne gre več samo za mirno sožitje obeh narodov in narodnostne pravice. Prijava k dvojezičnemu pouku in

Jezik in mobilnost

veliko zanimanje za dvo- ali večjezične otroške vrtce so dokaz, da starši želijo čim boljše pogoje za vstop svojih otrok v šolsko in poklicno življenje. Občinske, deželne in šolske oblasti so poklicane, da nudijo mladim ustrezno ponudbo. Nenehni politični pomisleki glede večjezičnosti, posebno, kadar gre tudi za slovenščino, kažejo, da starši hitreje reagirajo na spremenjene okoliščine kot politika.

DELOVNO TRŽIŠČE V SLOVENIJI

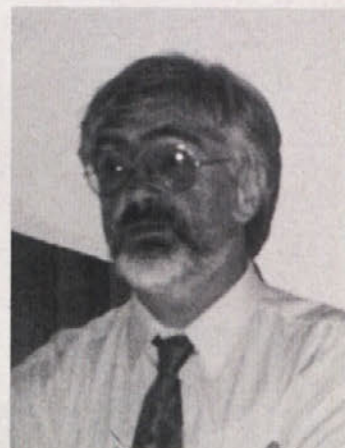
Posvet kadrovskih delavcev

Na nedavnem posvetu v okviru Društva kadrovskih delavcev Koroške v Slovenj Gradcu je generalni direktor Zavoda za zaposlovanje RS Jože Glazer seznanil kadrovske delavce iz gospodarstva, javnih zavodov in uradov za delo z vsebino dela in z načini sodelovanja te ustanove z delodajalci. Uvodoma je poudaril vlogo društev kadrovskih delavcev na področju strokovnega vpliva in pritiska pri urejanju normativnih in drugih zadev, povezanih z delom. Slovenija je z dvanajstimi društvi sedaj pokrita, predstavniki pa so aktivni tudi v mednarodnih povezavah. Ta znanja in izkušnje se uporabljajo za delo Zavoda za zaposlovanje pri uresničevanju ciljev, kot so zaposlovanje, poklicni razvoj in socialna varnost brezposelnih, saj jih je registriranih okrog 120.000, kar predstavlja 14,5 odstotka aktivnega prebivalstva oz. po evropskih kriterijih 7 odstotkov. To Slovenijo v Evropi, ki ima okrog osemnajst milijonov brezposelnih, uvršča nekje v sredino lestvice.

Pri izvajanju svojega dela so lani porabili okrog šestdeset milijard tolarjev oz. 8 do 9 odstotkov proračuna države. Polo-

vica tega denarja je bila namenjena raznim pomočem, petina pa republiškimi štipendijam, ki jih prejema že okrog polovica mlade populacije. Sicer se brezposelni vključujejo v delavnice (kako iskati delo itd.), programe (pre)usposabljanj in izobraževanj ter javna dela. Delovne organizacije so na področju zaposlovanja deležne raznih denarnih vzpodbud, v primeru presežnih delavcev se lahko tam izvajajo programi kadrovske prenove (43 jih trenutno poteka) s sofinanciranjem, še preden pridejo delavci med brezposelne. Programi ohranjanja zaposlitve invalidov poleg subvencij vključujejo usposabljanja ter prilagoditve delovnih mest. Novost so skladi dela s ciljem aktiviranja brezposelnih.

Značilnosti delovnega tržišča kažejo, da praktično ni več zaposlitev za nedoločen čas, pojavlja pa se večja mobilnost delovne sile. Na uradih za delo bi pri iskanju zelenih delavcev potrebovali več časa, zato pričakujejo, da bodo delodajalci to upoštevali in zaposlitve planirali. Sicer vodstvo zavoda načrtuje, da bo posredovanje dela spet postala njihova prioriteta naloga. Vzpostaviti želijo bolj

Dr. Jože Glazer

osebni stik med uradi za delo in podjetji ter tudi tako izboljšati rezultate dela. Socialna funkcija se bo delno selila na centre za socialno delo.

Udeleženci so med drugim menili, da bi moralo biti na razpolago več denarja za perspektivne programe v podjetjih, ki so zašla v težave, v izogib brezposelnosti. Nadalje naj bi bili razpisi za sofinanciranje manj togi in pogostejši, komisije pa bolj prisotne na terenu. Težave so tudi zato, ker so podjetja doslej tudi na ta način reševala likvidnostne težave, vendar se razmere normalizirajo. Vzpon budno je tudi, da so ministrstva, ki lahko urejajo razmere na tržišču dela, v zadnjem obdobju dokaj usklajena.

S. Š.

CELOVEC

Reintegracija v delovno tržišče

Občekoristna družba Contrapunkt je pretekli teden predstavila bilanco svojega delovanja v letu 1998. Cilj družbe je reintegracija tistih ljudi v delovno tržišče, ki so že dolgo brez zaposlitve, prizadeti, starejši, brez kvalifikacije, ali ki si želijo vrniti v poklic in brez podpore nimajo posebnih možnosti se uveljaviti v svobodnem gospodarstvu.

V Celovcu in Beljaku Contrapunkt nudi 48 časovno omejenih delovnih mest za to ciljno

skupino. Polovica jih je za ženske. 63% ljudi, ki so zaključili njihov program, je potem našlo tudi zaposlitev.

Urad za delovni servis (AMS) posreduje brezposelne ljudi enemu od štirih obratov Contrapunkta (za gozdarstvo, keramiko, tekstil, mizarstvo in dizajn). Tam delajo eno do tri leta, pri čemer jih podpirajo pri iskanju trajnega delovnega mesta. Leta 1998 so skupaj zaposlili 90 oseb, 17 pa se jih je šolalo v posebnih tečajih.

Poleg AMS (28,1%), ki sofinancira še druge socialno-gospodarske projekte na deželni ravni s skupaj 35 mil. šil., podpira te programe tudi zvezno ministrstvo za socialne zadeve (10,3%) s financiranjem desetih integracijskih delovnih mest. Evropska unija prispeva 18,7%, Koroška 9,4%, mesto Celovec pokriva skomnih 2,2 odstotka, Beljak pa se je šele lani jeseni vključil v program. Skupaj je budget za leto 1998 znašal 22,8 mil. šilingov. 31,3% je Contrapunkt sam financiral iz uspešne prodaje izdelkov in s svojimi servisnimi uslugami.

A. L.

Lojzka Boštjančič je te dni obhajala svoj 80. rojstni dan. Dolgoletni podpredsednici in sedanji odborniki ZSZ čestitajo Zveza slovenskih žena, Zveza slovenskih organizacij, Slovenska prosvetna zveza in uredništvo Slovenskega vestnika. Njeno življenje in delo bomo predstavili v prihodnji številki SV.

Nekaj pripomb k razpravi o Srbiji/Kosovu

Poročanje Slovenskega vestnika v zadevi vojaškega posega Nata v Jugoslaviji je povzročilo različne reakcije. To je vsekakor dobro, ker situacija res ni enostavna in je ni moč gledati nediferencirano.

Sam se obiskal Kosovo dvakrat: leta 1993 v delegaciji neke mednarodne mirovniške organizacije ter leta 1997 kot opazovalec volitev v okviru OVSE. V spominu mi je ostalo sledeče: ko smo se leta 1993 pogovarjali s (srbskim) šolskim ministrom, pristojnim za Kosovo, je tarna, da Albanci bojkotirajo državni šolski sistem in izgrajujejo ilegalno svojega. Seveda ni povedal, da je Milošević ukinil avtonomijo in s tem dvomilijonski narod potisnil na raven manjšine. Na moja vprašanja, ali zna tudi albansko, ali zna njegov namestnik albansko oziroma koliko nameščencev na ministrstvu je albanskega pokolenja, je odgovoril »pa zašto«.

Še isti dan smo imeli srečanje z ilegalno izvoljenim predsednikom Kosova, Rugovo, in ob tem srečanju mi je eden izmed njegovih svetovalcev razložil politične cilje Albancev: reaktiviranje avtonomije in dolgoročno združitev vseh Albancev po vzgledu združitve obeh Nemčij. Dejal sem mu, da je združitev vseh Albancev možna le z vojno in da mislim, da Srbi nekako »čutijo« te njihove dolgoročne cilje in jim zaradi tega še avtonomije ne bodo dali.

Vsekakor je tedaj naša delegacija v svojem poročilu priporočala aktivnejšo mednarodno prisotnost na Kosovu, da bi preprečila nadaljno separacijo kosovske družbe in z ukrepi medsebojnega zaupanja pripomogla h konstruktivnejšemu dialogu med Albanci in Srbi.

Ko sem bil leta 1997 spet na Kosovu, je bila delitev med Albanci in Srbi še bolj zaostrena. Srbske oblasti so organizirale volitve korektno

in Albanci so jih stoodstotno bojkotirali.

V razgovorih z Albanci sem poudaril, da bi Albanci z udeležbo na volitvah imeli Kosovo vsaj na komunalni ravni v svojih rokah in poleg tega še dvajset poslancev v jugoslovanskem parlamentu. S tem bi se dalo delati. Odgovori so bili jasni: s tem bi priznali državo, ki jim je vzela avtonomijo.

Skratka, izhodišče za zaostritev medetničnih odnosov je prav gotovo srbski nacionalizem Miloševićevega kova, ki je imel za posledico seveda albanski nacionalizem.

Zapadu je treba očitati, da se ni resno baval s konfliktom na Kosovu in tudi ni resno podprl miroljubni koncept ilegalno izvoljenega predsednika Kosova, Rugove. Zato je bilo jasno, da se bodo prej ali slej pojavili znotraj Albancev jastrebi, ki bodo spet objektivno podprli srbske predhodke o »albanskih teroristih in iredentistih«, do tistega trenutka, ko se bodo res pojavili.

Ponovno se je potrdilo, da nacionalno-državni koncept na Balkanu praktično ni izvedljiv oziroma le z vojno.

Nadalje se je potrdilo, da mora mednarodna skupnost biti bolj pazljiva do nastajajočih konfliktov. Toda že ob samem začetku in ne šele tedaj, ko že gori. Zato bi morala OVSE odigrati na Balkanu bolj odločilno vlogo. Pravočasna in močna prisotnost te mednarodne organizacije bi lahko marsikaj preprečila.

In nenazadnje poseg Nata v resnici nič ni rešil. Razrušeno je Kosovo, razrušena je Jugoslavija in brez prisotnosti mednarodnih organizacij niti najosnovnejša oblika sožitja ne bo mogoča in to za desetletja. Pravočasna prisotnost OVSE (npr. po ukinutvi avtonomije) bi najbrž bila bolj učinkovita in predvsem cenejša.

Seveda pa je tudi vprašanje verodostojnosti Nata, ki v primeru turških napadov na Kurde ni videl kake potrebe po intervenciji...

Perspektiva celih generacij je v Jugoslaviji uničena: zaradi nacionalizma in šovinizma in zaradi neodgovornih političnih elit: srbski narod sam bo moral pospraviti z Miloševićem, če bo hotel vsaj dolgoročno ohraniti neko perspektivo. A tudi Albanci se bodo morali znebiti tistih jastrebov, ki so gradili svoj politični koncept na vojni.

Situacija na Balkanu je nepregledna in prav zaradi tega je potrebno, da jo zelo previdno in diferencirano ocenjujemo.

Marjan Sturm

Opomba uredništva: K temi »Jugoslavija« glej tudi pismo bralca na strani 7.

Avtorica dr. Ana Kučan, asistentka na Oddelku za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete v Ljubljani, se zaveda nesporne pomembnosti, ki ju imata jezik in literarno ustvarjanje pri vzpostavljanju tako narodne kot nacionalne identitete pri Slovencih. S pomočjo rezultatov svoje raziskave pa v knjigi z naslovom »Krajina kot nacionalni simbol« opozori na še en pomemben vidik nacionalne identitete – to je teritorij, prostor, na katerem bivamo kot družbena skupina, ki se je v določenem zgodovinskem trenutku iz družbe konstituirala v narod in kasneje v nacijo.

Prostor kot družbena kategorija

Prostor, kjer nacionalno opredeljena skupina biva, ni zgolj fizično ozemlje, temveč je opredeljen kot celovitost naravnih danosti, človekovega delovanja in družbenega sistema vrednot. Tisto, kar opazimo kot krajinsko raznolikost, se oblikuje prav s kombinacijo teh treh dejavnikov. Ker pa ljudje svet okoli sebe čustveno dojemamo, spremenimo prostor bivanja na skupinski ravni v domovino, na osebni ravni pa si načrtamo ostro mejo med seboj in drugimi člani skupine tako, da kraj svojega bivanja spremenimo v dom.

Človek se torej ne naveže na prostor kot tak, temveč na pomen, ki ga nosi ta prostor. Krajine torej človek ne more doživljati neposredno, temveč preko konceptualnih kategorij. Konceptualne kategorije, v katere človek na osnovi zaznavanja razvršča svet okoli sebe, pa nastajajo v polju družbene komunikacije. Semiologija, ki se ukvarja s pomenjanjem in ki se je včasih ukvarjala samo s pomenom govorice kot prevladujoče oblike komunikacije, se vedno bolj ukvarja tudi s pomeni prostorskih in drugih struktur. Semiologija nas je naučila, da tudi prostorske strukture delujejo kot znaki, kar pomeni, da hkrati z njihovim funkcionalnim pomenom zaznamo tudi njen sopomen, to je njen simbolni pomen oziroma v njem vsebovano ideologijo. Avtorica na tem mestu navaja Rolanda Bartha, ki jezik, fotografijo, slikarstvo, plakate, rituale in predmete označi za sredstva mitološke govorice, ki so v tistem trenutku, ko se ujamejo v mit, zreducirani zgolj na označevanje. Kučanova kot primer navede kozolec, najbolj izrabljen predmet za vzpostavljanje slovenske nacionalne identitete, katerega pomen – sušenje in shranjevanje sena – preglasi sopomen, tisto torej, kar označuje oziroma simbolizira, to pa so določena skupnost, načela in ideologija. Pri tem se ne moremo vprašati, kaj je bilo prej, kaj smo zaznali najprej.

Nacionalna prostorska identiteta

Do vzpostavitve Slovencev kot naroda je razlika med slovensko in nemško govorečim prebivalstvom utemeljena na socialni

Krajina kot nacionalni simbol

Kot odgovor na vprašanje o najpomembnejših dejavnikih slovenske nacionalne identitete bi najbrž vsi navedli jezik in kulturo. Vendar človekov obstoj je tudi prostorsko opredeljen, in tudi družbena predstava prostora je pomemben dejavnik slovenske nacionalne identitete.

IRENA DESTOVNIK

pripadnosti. Slovensko govorče prebivalstvo je bilo v glavnem kmečko in raztreseno po posameznih, med seboj zelo različnih deželah. Prostorska identiteta se je oblikovala prav skozi prizadevanje za teritorialno povezanost vsega slovenskega prebivalstva. Zametek prototipa slovenske krajine, ki se je počasi utrjeval prav skozi priza-

prav zaradi tega v njih spontano investirajo smisel. To velja tudi za posamezne sestavine, ki niso krajevno opredeljene, kot so to kozolci, cerkev, lipa.

Dober primer, kako se ustvarja prototip, je slikarsko delo Maksima Gasparija, ki je vso raznolikost slovenske krajine združil v nekaj tipskih podob in, ker so njegove ilustracije še da-

relativno majhen del države, pa uporabo gora in predvsem Triglava kot enega najmočnejših simbolov slovenstva avtorica razloži s tem, da so bili prav uspehi pri osvajanju Julijskih Alp v drugi polovici 19. stoletja tesno povezani z gibanjem proti ponemčevanju. Slovenski planinci so osvajali in označevali planinski svet in poti ter gradili

Idealni tip slovenske krajine: kmetijski prostor, z njivami in travniki ter kozolci ... in s cerkvijo na vzpetini

devanje za teritorialno povezanost, pa avtorica najde že v takratni naslonitvi narodne identitete na kmečko prebivalstvo. Zaradi razdrobljenosti in raznolikosti posameznih delov, kjer je živelo slovensko prebivalstvo, pa so se slovenski narodni programi morali še posebej zavzemati za izkazovanje nacionalne enotnosti, ki je presegala regionalno in zato temeljila na nivelizaciji in homogenizaciji.

Idealni tip slovenske krajine

Slovenija je raznolika dežela in ne homogena celota. V realnosti ne obstaja niti tipična slovenska jed niti slovenska narodna noša in tudi tipične slovenske pokrajine v realnosti ni. Ker pa se tudi prostorska identiteta tako kot vse oblike skupinskih identitet oblikuje v polju mitskega, se je izoblikoval tudi idealni tip slovenske krajine. Ta idealni tip je sestavljen iz določenih, v ta namen iz prostora zavestno izbranih simbolnih znakov, ki so med seboj združeni v takoiimenovani prototip. Za prototip je značilno, da izničuje raznolikost in pestrost prostora in deluje tako kot koncept nacije, to je, teži k homogenizaciji in briše razlike. V simbole spremenjeni kraji so nekakšni sveti kraji, ki niso izbrani naključno, temveč je njihova izbira družbeno-zgodovinsko utemeljena in ljudje

nes močno vsidrane med ljudmi, na ta način pomagali graditi mit o prostorski podobi Slovenije. Na njegovih voščilnicah in razglednicah vedno srečamo v ospredju nerealen, že takrat močno nostalgičen motiv iz vsakdanjega ali prazničnega kmečkega življenja, ki je v ozadju opremljen z domačijskimi elementi: vaško idilo sredi polj, travnikov in gozdov, cerkvico na vzpetini in z obveznimi gorami v ozadju. V času koroškega plebiscita je kot ilustrator deloval celo na Zilji.

Vidimo, da se je nacionalna prostorska identiteta ves čas navezovala na kmeta in kulturno krajino in tako se je razvil idealni tip slovenske krajine: kmetijski prostor, prepleten z njivami in travniki ter kozolci, s cerkvijo na vzpetini, v ozadju pa se ponavadi pojavlja kultivirana gorska krajina. Tipična slovenska krajina torej sloni na domačijskosti: družini in domu, ruralni in vaški skupnosti ter religiji. Izjema je le obdobje po drugi svetovni vojni, ko je na novo vzpostavljeni družbeni red zahteval zamenjavo vrednot, ki so temeljile na delavskem razredu, industrializaciji, napredku, kmet pa je bil spremenjen v agramnega proletarca. V tem obdobju na slikovnem materialu ni cerkvic. Zveza z religijo je bila v tistem obdobju začasno pretrgana.

Triglav kot nacionalni simbol
Kljub temu, da gore prekrivajo

planinske koče, osvojenim gorskim vrhovom pa dajali slovenska imena. Zemljišče vrh Triglava je do viki župnik Jakob Aljaž leta 1895 čisto zares odkupil od občine in ga, da bi najvišji slovenski vrh ubranil pred tujci, podaril Slovenskemu planinskemu društvu. Na vrh je postavil stolp kot znak, da tako Triglav kot druge slovenske gore pripadajo Slovincem. Lastnina je bila hkrati simbolni dokaz, da ni slovenski le gorski svet, temveč tudi prostor pod njim. Triglav se pojavlja tudi v vseh najnovejših državnih simbolih, ob njem pa morje kot najtežje priborjeni del slovenskega narodnega ozemlja.

S pomočjo raziskave je Kučanova ugotovila, da med kraje z visoko simbolno vrednostjo spada predvsem Bled, sledijo pa mu Piran, Logarska dolina in Trenta.

Nazaj k naravi – nazaj k ruralnemu – nazaj v varno domačijskost

Tudi pojem naravne lepote, ki ga najbrž večina od nas v vsakdanjem govoru kar pogosto uporablja, nosi v sebi past. Krajinski prizori, ki jih spremlja ta pojem, so namreč daleč od naravnih. To, kar naj bi predstavljalo naravo, je domačijska, stara kmečka krajina. In geslo »nazaj k naravi« nas po mnenju Ane Kučan povabi drugam: k ruralnemu namreč.

Polovica Slovencev sicer res

živi na podeželju, s kmetijstvom kot osnovno dejavnostjo pa se po podatkih iz leta 1991 ukvarja le še 6 odstotkov prebivalcev. Pa kljub temu so najpomembnejši semantični označevalci slovenske nacionalne krajine vas, polja in travniki s kozolci in predvsem cerkev na vzpetini. Kolektivni spomin danes relativno urbaniziranega ljudstva se še vedno sklicuje na daljno preteklost.

Povečano zazrtost v preteklost opažamo, in to ne le v Sloveniji, že od 70. let dalje, in sicer predvsem zaradi povečane negotovosti na ekonomskem področju, ki gre z roko v roki z globalizacijo. Številni avtorji dokazujejo, da se v času ekonomske negotovosti poveča želja po stabilnih vrednotah in to zlasti s poudarjanjem pomembnosti temeljnih družbenih institucij, kot so družina, država, cerkev. Pravzaprav lahko rečemo, da se ljudje v času ekonomske negotovosti obrnejo k tradicionalnim in konservativnim vrednotam, ki navidezno ponujajo trdnost in varnost prav zaradi iluzije, ki jo ponujajo – to pa je nespremenljivost in kontinuiteta.

Zlasti v Sloveniji se to vidi tudi iz izbora krajin, na katere se v zadnjem času še močneje veže nacionalna identiteta. Idealizirana podoba krajine nudi ljudem prav takšno preteklost, kakršno si želijo: trdno in varno, kajti časi hitrih družbenih strukturnih sprememb ljudem izmikajo prav to. Današnja nestabilnost si ljudje – avtorica je misli povzela po Hewisonu – želijo zakriti s smiselno urejeno preteklostjo, s kontinuiteto kot načinom prenašanja vrednot. Po njegovem je nostalgčni vzgib pomemben dejavnik prilagajanja na krizo, je nekakšno družbeno blažilo in utrjuje nacionalno identiteto, kadar je samozavest oslabiljena ali ogrožena.

Izguba identitete ali kvalitativna sprememba?

Prilagajanje dejanskim spremembam v prostoru, ki jih nujno nosi s seboj tehnični napredek, bi bilo po avtoričinem mnenju lažje, če bi družbena predstava slovenskega prostora slonela na resničnosti in ne na mitu o slovenskem človeku kot na zemljo navezanem kmetu. Avtorica na podlagi svoje raziskave ugotavlja, da tako oblikovano mitsko podobo lahko podpirajo in izkoriščajo tiste politične stranke, ki so jim bolj kot raznolikost in spoštovanje drugačnosti blizu uniformnost, enotnost in hegemonija. Slovenski krščanski demokrati so svojim volilcem s plakatom, na katerem so upodobljeni kozolec, versko znamenje in gora v ozadju, sporočili, da bodo Sloveniji vrnil dušo, srce in nasmehe.

Čeprav je knjiga namenjena razreševanju problemov krajinskega načrtovanja, je njena vrednost predvsem v razkrivanju nekaterih na prvi pogled povsem samoumevnih družbenih vrednot, ki nezavedno (kar je tudi njihov namen) usmerjajo naše delovanje in mišljenje.

PRED PREMIERO

Gospodar muh - Lord of the Flies

Gledališka skupina Teatr Trotamora, ki jo vodi režiser Marjan Štikar, si ostaja po predstavah prejšnjih let kot *Vklenjeni Pro-*

Ferm (tehnika), Rainer Wulz (kiparstvo), je režiser Marjan Štikar izbral – vsebini primerno – mlade igralke in igralce iz

ognja, skuša skupnost obdržati. Terorizem in barbarska primitivnost privedejo do boja za oblast in posledica tega je uboj. Kruta resnica je, da ti mladinci niso pošasti ali zločinci, temveč so ljudje-otroci, kakršne srečamo vsak dan in ob vsakem koraku.

Goldingu gre za globlje vprašanje sožitja v popolni svobodi prvotne narave. Je človek zmožen živeti v sožitju? Kakor kaže, ne! »Pazite! Zlo je v nas vseh!« nas svari Golding. Vsak lahko postane zločinec, morilec, pošast. Golding, bil je učitelj, je dolga leta živel z mladinci in jih tudi dobro razumel in poznal. Odločil se je za literarno konvencijo dečkov na otoku, a ne v papirnati fantastiki, kakor je to pri Defoejevem Robinzonu, temveč je poskusil pokazati, kako je lahko podoba družbe izraz človekove bolne narave.

Vsebina je danes bolj aktualna kot kdajkoli. Sterilno tehnične, etično argumentirane vojne, kjer je človek del orožja, cyborg, nas ne več prizadenejo. Teatr Trotamora s predstavo »Gospodar muh« tematizira položaj današnjega človeka, ki se ne zaveda, da je del kalkulacije spektakla in brezmejnega krutosti na svetu.

K. J. Premiera bo v četrtek, 24. junija 1999, ob 20 uri, v farovžu v Šentjakobu. Nadaljnje predstave bodo v petek, 25. junija, in v soboto, 26. junija, ob 20 uri, prav tako v farovžu v Šentjakobu.

Rezervacija kart: Posojilnica-Bank Šentjakob, tel. 0 42 53/314.

metej (1993), *Clockwork Orange* (1995), *Opera za tri groše* (1997) tudi z uprizoritvijo »Gospodar muh« po istoimenskem romanu Williama Goldinga in dramaturgiji Nigela Williamsa, zvesta. S kritičnim pogledom na svet in okolje skuša tudi ta predstava doseči, kolikor je to v gledališču sploh mogoče, da gledalca predrami in mu odpre oči za tegobe sveta in človeka-posameznika v njem.

Poleg že stalnih sodelavcev TTM kot so Toni Reichmann (prostor), Miha Dolinšek (luč), Jožef Štikar (zvok), Elena Fajt-Velikonja (obleke), Marko

Šentjakoba in okolice. Dramatizacijo je prevedla Sonja Wakounig. Predstava je obenem tudi krstna predstava v slovenskem jeziku.

»Mušji bog«, utelešeno zlo iz Goetejevega Fausta, ki ga je Golding postavil knjigi za moto, je podtalni rovar v življenju skupine dečkov, ki se reši po letalski nesreči na samotni otok. Najprej izguba civilizacijskih principov ne kaže dosti problemov. Toda polagoma pride do silne krize. Skupina se razcepi: Jack postane diktatoričen vodja skupine lovcev in Ralphova skupina, stražarji

NOVA KNJIGA

O Heminem svet

Kdo je bila sveta Hema? Je sploh »sveta«? Čigava je: slovenska ali nemška? Zakaj je po tisoč letih še vedno tako priljubljena? Kaj je pomenila za svet, v katerem je živela in kaj nam pomeni danes?

Na ta vprašanja odgovarja prof. Jožko Till v knjigi »Hemmas Welt«, ki je pred kratkim izšla v Celovcu pri Mohorjevi. Čeprav je o življenju grofice Hemme von Friesach-Zeltschach (pribl. 980 do 1045), kakor se uradno glasi njeno ime, le malo znanega, pa prof. Till osvetljuje njeno dobo in okoliščine, v katerih je delovala. O njej in njenih dobrih delih so ohranjene legende, ki živijo na Koroškem in v Sloveniji. Na tisoče obiskovalcev prihaja vsako leto v čudovito lepo romansko stolnico na Krki, ki je neizbrisno povezana z njenim imenom. Ni je sicer zgradila sama, temveč krški škof Roman I. – z denarjem iz njenega nekdanjega premoženja. Ženskega samostana, ki ga je zgradila v Krki, že zdavnaj ni več.

Knjiga obravnava osebnost Heme v več poglavjih in z različnih vidikov. Po eni strani so na voljo zgodovinski podatki, po drugi pa avtor po znanstvenih načelih skuša izluščiti tisto, kar nam ostane brez okrasja, idealiziranja in projekcije iz legend in pripovedk. Tudi po današnjih pojmihi je bila Hema vsekakor samozavestna, pravzaprav emancipirana ženska, zato ni čudno, da je postala zavetnica žensk skozi deset stoletij. Je morda prav zaradi tega cerkev nikoli ni razglasila za svetnico, temveč le »priznala njeno svetost«?

CELOVEC

Bralne značke '99

125 mladih bralk in bralcev je v Mladinskem domu prejelo knjižne nagrade in spominsko priznanje Zveze prijateljev mladine Slovenije – Zveze bralni značek v zahvalo za letošnje sodelovanje pri akciji Bralna značka, ki jo organizirata Slovenska študijska knjižnica in Mladinski dom.

Vida Polanšek, mentorica 22. bralne značke, letos je bila posvečena 150-letnici rojstva Fran-

Knjiga »Hemmas Welt« pa je dragocena predvsem zato, ker zelo plastično, razumljivo in podkovano opisuje čas ob prelomnici tisočletij. Bralec se zave, kako zelo živi z vsem zgodovinskim razvojem in da je tudi današnje življenje le delček tega, da je navezano na preteklost. Likovna oprema je delo Karl-Heinza Simonitscha. V nemščini napisana knjiga ima tudi obširen povzetek v slovenščini in angleščini.

S. W. Josef Till: Hemmas Welt, Mohorjeva založba 1999, 224 strani.

ceta Prešerna, se je zahvalila vsem, ki so prispevali k uspešnem poteku celoletne akcije. Sodelovali so prosvetna društva iz Bilčova, Obirskega, Selskega Kota in Radiš, ljudska šola v Zvezni Kapli, glavna šola v Borovljah, slovenska gimnazija in ustanove v Mladinskem domu.

Povabili so Jožeta Zupana, zastopnika Zveze bralnih značk Slovenije, pisatelja Ivana Bizjaka in pevca Jana Plestenjaka. Brigitte Busch pa je govorila o slovenski koroški otroški in mladinski literaturi.

BISTRICA

Razstava v mlinu

Mlin Lorenza Krauta v Bistrici nad Pliberkom nudi idealno atmosfero za ljubitelje umetnosti in prav zaradi tega se je lastnik stoletne zgradbe odločil, da bo razstavljal svoje slike, ki so nastajale od leta 1993 naprej, prav v tej kulisi.

Prva samostojna razstava Lorenza Krauta prikazuje ne samo olja, temveč tudi mešane

tehnike. Barvna kompozicija se osredotoča na modro, rumeno in zeleno barvo, motivi pa segajo od pokrajin preko stare visoke preže tja do kmetij, ki jih umetnik najde pri turah po domačih krajih.

Razstava je na ogled še v nedeljo, 27. junija in 4. julija (10.00–12.00) ali pa po dogovoru (tel. 0 42 30/722).

Olimpijada naj živi

Ta teden poteka na Javni dvojezični ljudski šoli v Celovcu otroška olimpijada. Zamišl projekta se je porodila ob začetku šolskega leta. K uspešni otvoritvi pretekli ponedeljek so prispevali kreativne učiteljice in učitelji, direktorica Brigita Hambrusch in ne nazadnje

prizadevni šolarji sami, ki so s plesom, petjem in z besedo informirali številne navzoče starše o nastanku olimpijske ideje in domiselno predstavili posebnosti kontinentov sveta. Dijaki se bodo pomerili ta teden v različnih olimpijskih disciplinah.

M. Š.

BOROVLE

Šentjanški dnevi

Še do 9. julija se v Posojilnici-Bank Borovlje predstavljajo društva in osebnosti iz Šentjanža v sosednji občini s svojimi raznolikimi dejavnostmi. Šentjanške dneve v Borovljah sta 18. junija slavnostno odprla predstavnika Posojilnice-Banke dr. Franc Wutti in Franc Kelich. Glasbeni okvir so oblikovali

šentjanški cerkveni zbor, tamburaška skupina, domači vižarji in pisci in krajevna gasilska društva. Na Šentjanških dnevih sodelujejo domače prosvetno društvo s foto-razstavo o gledaliških dejavnostih, športno društvo, ki je pripravilo razstavo ob 50-letnici obstoja, in k&k. Ob omenjenih razstavah je v prostorih Posojilnice-Bank Borovlje videti še slike o stari hranilnici in posojilnici v Šentjanžu. Razstavljajo tudi domači ljudski umetniki.

Pevci iz Sel prvič obiskali »Danico«

SPD Danica je preteklo soboto vabila v kulturni dom v Šentprimozu pod geslom »S pesmijo v poletje«. Domačini so ugodoma zapeli samo štiri pesmi, med drugim seveda tisto, s katero so nedavno zmagali na deželni temovanju pevskih zborov v Trgu. Glavni del večera, ki je privabil številne prijatelje petja in tudi nekaj go-

stov, pa so oblikovali člani mešanega pevskega zbora KPD iz Sel. Selski pevci so prvič nastopali v Šentprimozu in v spremljavi Tria Drava zapeli svoj argentinski program, ki so ga poslušalci navdušeno spremljali. Ker tudi MePZ »Danica« še ni zapela v Selah, je računati s skorajšnjim povratnim obiskom.

VOGRČE

Lepa predstava Desetega brata

V režiji Francija Končana je Katoliško kulturno društvo Vogrče ob podpori Krščanske kulturne zveze uprizorilo dramatisacijo romana Josipa Jurčiča »Deseti brat«. Ta je prvič izšel v Janežičevi knjižni zbirki »Cvetje iz domačih in tu-

močno presegla nivo žlahtnega amaterizma. Njun jezik je bil zelo tekoč in v primerjavi z drugimi nista imela težav s pravilno izgovorjavo in poudarki. Kar nekako nenavadno je bilo slišati, da Deseti brat in Krjavelj, ki sta iz socialno nižjega

Thomas Paulitsch, Mathias in Vinko Visotschnig, Marjan David, Maks Prutej in Manfred Krainz st. Scena, ki jo je oblikoval Toni Stern in so jo ob pomoči podjetja Kulmesch deloma izdelali igralci sami, je bila času primerna. Tudi vogrški farovž se je organsko vključil vanjo in predstavljal slemenški grad. Najbolj realistična pa je bila Krjavljeva koča. Ta je bila tudi zelo pomemben scenski element, saj je v njej umrl Deseti brat. Vile sojenice (Katarina in Mateja Kerbitz ter Magda Zidej), so bile uspela domislila režiserja Končana. S prepevanjem pesmi Ervina Fritza v uglasbitvi Berteja Logarja so posamezne prizore povezale v enovito predstavo. Žal pa je bil njihov tekst zaradi melodije teže razumljiv. Kostumi igralcev so bile deloma času primerne, deloma pa improvizirani, saj v času romantike lovci niso nosili zelenih kavbojk. Toda kljub temu pohvala kostumerki Gordani Schmidt, saj je težko toliko igralcev obleči v primerne kostume. Tehnično je predstava potekala brez opaznih motenj, saj je bil lučkar izkušen Niko Krištof, tonski tehnik pa Christian Paulitsch. Luč bi sicer lahko z več dinamike ter s filtri še dodatno podprla predstavo. Gledalcev je bilo nabito polno, saj je KKZ organizirala avtobuse, ki so iz Roža vozili na ogled, kar je bila dobra ideja, saj je predstava res vredna ogleda. Ponovili jo bodo še v petek, soboto in nedeljo, 25., 26. in 27. junija, vsakič ob 21. uri.

M. R.

Znameniti prizor, ko Krjavelj pripoveduje, kako je hudiča razkosal

jih logov» v Celovcu v nadaljevanjih v letih 1866/67. Mladi avtor Jurčič – takrat mu je bilo šele 22 let – je sodil v literarni krog slovenske romantike, delo »Deseti brat« pa je bil prvi slovenski roman, napisan po literarnem programu Frana Levstika. Dramaturško je predstava zelo lepo uspela. Napetost predstave je v glavnem ustrezala od zasnove do razsnove, le vrha je bilo čutiti premalo. Igro sta dominirala Lojz Kerbitz, ki je igralsko perfektno predstavil Desetega brata, in Hermann Enzi, odličen v vlogi posebneža Krjavlja, vaškega pripovedovalca. Oba sta s svojo igro

sloja, govorita boljše slovenščino kakor grajski učitelj Lovre Kvas (Reinhold Paulitsch) in slemenški gospod Benjamin (Rudi Kontschitsch st.). Kljub temu pa je v poprečju predstava potekala jezikovno zelo dobro.

V ostalih vlogah so igrali še Anton Visotschnig, Pepej Polesnig, Daniel Grilc, Rozi Hobel, Jelka Krainz-Stern, Elisabeth Kontschitsch, Stefan Enzi, Manfred Krainz st., Helga Polesnig, Christopher Visotschnig, Rudi Kontschitsch ml., Marjan David, Martin Polesnig, Maks Prutej, Claudia Šumej, Angelika Polesnig, kmetje in lovci pa so bili Patrik Zidej,

HIŠA SREČANJA IN KULTURE

Slovesnost ob 20-letnici kulturnega doma na Radišah

Iz nekdanjega farovškega hleva je pred dvajsetimi leti nastal radiški kulturni dom, slovesno so ga odprli 20. maja 1979. Zadnjo nedeljo, 20. junija pa so se Radišani s skrbno pripravljeno prireditvijo spomnili tega kulturnega dogodka in z veseljem in zadoščenjem ugotovili, da je radiški kulturni dom postal hiša srečanja in kulture za Radiše in širšo okolico.

Prireditev so oblikovale radiške pevske skupine (štirje radiški zbori – otroški, mladinski in mešani zbor ter Radiški fantje), recitatorji, mladina z glasbeno-instrumentalnimi vložki in godba na pihala iz Doline pri Trstu. Pri tem je razveseljivo predvsem dejstvo, da dejavnost radiškega kulturnega društva številčno narašča, kar se je ponovno videlo tudi na nedeljski slovesnosti. Od najmlajših do najstarejših vaščanov, vse je vključeno v kulturno delo.

Predsednik radiškega prosvetnega društva Tomaž Ogris je na slovesni prireditvi v vlogi moderatorja nakazal zgodovino nastajanja kulturnega doma in pri tem poudaril, da je že nek-

danji farovski hlev desetletja služil kot središče kulturnega dogajanja na Radišah. Zato je bilo povsem logično, da je iz hleva nastal kulturni dom, saj je to potrebo narekovala široka kulturna dejavnost Radišanov. Glavno odgovornost pri realizaciji projekta sta nosila domačin Hanzi Woschitz in tedanji podpredsednik Zveze slovenskih zadrug dr. Mirt Zwitter. Njima so se zahvalili Radišani in Slovenska prosvetna zveza, ki je kot lastnik kulturnega doma skrbela za odplačilo posojila.

Predstavnik SPZ Janko Male pa se je še posebej zahvalil Radišanom za prostovoljne in brezplačno opravljene delovne ure pri gradnji doma in je pri tem še dejal: »Kakor vidimo, je to bila zelo pametna in perspektivna odločitev in prav tako koristna, ker je to bila smotna investicija v razvoj kulture. Kadar smo preveč in včasih nadvse upravičeno kritični do naše manjšinske stvarnosti in z njo nezadovoljni, moramo pomisliti na množico ljudi, ki jim je predvsem v veselje, prej kot v

dolžnost, da številčno krepijo in kakovostno oplajajo zborovske, gledališke, izobraževalne idr. vrste velikega ljubiteljskega ljudsko kulturnega gibanja. V tem najdemo marsikateri razlog za optimizem, v tem sem pa našel tudi svoje zadoščenje, da je bilo na Radišah nekdanj in je še vedno tako.« Malle je še poudaril, da kulturni dom nikoli ni bil prostor za iznašanje političnih konfliktov na račun kulturnega dela, zato pa v domu skorajda ni dneva, ko se v njem ne bi kaj dogajalo.

20. obletnici kulturnega doma se je pridružila tudi boroveljska posojilnica, ki letos praznuje 110-letnico obstoja. Njen predsednik dr. F. Wutti je naglasil, da je nekdanja radiška posojilnica z ustanovitvijo leta 1974 položila temeljni kamen za nov kulturni dom. Ker kot samostojna posojilnica na Radišah ni imela perspektive, se je pridružila celovski. Odkar pa je celovsko prevzela boroveljska posojilnica, ta oskrbuje tudi Radiše in si prizadeva, da po svojih močeh gmotno podpira kulturno delo na Radišah.

ŠENTJANŽ

Kulturna fešta mladih

Konec tedna je mladina v Šentjanžu priredila poletno areno s pisanim, večjezičnim kulturnim programom. Pripravili so razstavo slik dijakov slovenske gimnazije, predvajali filma Črepinje (AGRFT-Ljubljana) in južnotirolsko pravljico Max und Mora (Štefi Hafner / Marco Antonazzi). Miriam Adriane Techet in Nina Saiko pa sta v nemškem oz. slovenskem in angleškem jeziku brali pesmi z ljubezensko in generacijsko tematiko. Za razgi-

Natalja Pinter je odprla poletno areno

ban večerni program sta potem skrbeli šmihelska formacija Mihgroup in bend Shy iz Linza. Ob dobrem vzdušju pa ni motilo, da je bil obisk bolj skromen.

MLADINA V DRUŽBI – MLADINA OB ROBU DRUŽBE

Festival KDZ za SOS - Kinderdorf

Koroška dijaška zveza se je letos odločila, da namesto tradicionalnega Rocka ob meji priredi dobrodelni festival v pomoč otrokom, ki živijo v SOS-

Marjan Sticker, bobnanje – vodi Paulos, fotografija – vodi skupina fotokrožka KDZ in petje – vodita Andi Zwitter in Tomi Sima). Ob večerih nastopajo sledeče

naseljih za oskrbo otrok. Med festivalom KDZ ne bo opozarjala samo na življenje otrok v teh naseljih, temveč tudi na pozitivni vpliv multikulturalnosti.

Od srede 30. junija do petka 2. julija 1999, od 14. do 18. ure, bodo na dvorišču Mohorjeve različne delavnice (gledališče – vodi

skupine: v sredo, 30. junija, ob 20. uri slovenski kantavtor Adi Smolar, v četrtek, 1. julija, ob 19. uri ljubljanski rock-band Baby can dance in popularni koroški Blues Breakerji, in v petek, 2. julija, ob 19. uri ljubljanski hardcore-band 2227 (slika) ter očarljivi in fantastični Harri Stojka.

DOBRLA VAS

Zaključni koncert glasbene šole

Kulturni dom v Dobrli vasi je bil prizorišče letošnjega zaključnega koncerta glasbene šole. Predsednik Božo Hartman je spregovoril tudi o trudapolnem financiranju te osrednje slovenske ustanove. Deželna vlada je sicer prispevala za tri leta dogovorjeno vsoto 1,5 mil. šilingov,

toda sosvet je dal 400.000 šilingov manj kot v prejšnjem letu. Hartman je poudaril, da je eno delovno mesto in s tem pouk za okoli dvajset učencev ogrožen. Zavzel se je za urejeno financiranje, ki naj bi ga prevzela dežela, saj ima glasbena šola redne obratovalne stroške.

Na Suškem gradu so preteklo soboto spet priredili mednarodno srečanje oktetov. Na »Oktet festivalu '99« so sodelovali Close harmony friends iz Slovaške, MPS Akord iz Italije, Dravograjski oktet, avstrijski Vocalitas in seveda domači Oktet Suha

PRIREDITVE

ČETRTEK, 24. 6.

ŠENTJAKOB, Farovž – SPD
»Rož« in SPZ

20.00 Premiera gledališke predstave »Gospodar muh«. (Golding/Williams); nastopa gledališka skupina »Teatr trota mora«; režija Marjan Stikar; rezervacije: Posojilnica-Bank Šentjakob, 04253/314

CELOVEC – Vrt Mohorjeve
20.00 Koncert Wiener Tschuschenkapelle

PARKVILLA WÖRTH – Johannes Brahmsgesellschaft

20.30 Duo-recital: Anton Kernjak (klavir) in William Coleman (viola)

PETEK, 25. 6.

ŠENTJAKOB, Farovž – SPD
»Rož« in SPZ

20.00 Ponovitev »Gospodar muh«

SPODNJE BOROVLEJE / LEDINCE, Pri Ravšu – SKD Jepa – Baško jezero in fara Pečnica

20.30 Koncert skupine Akzent; iz svojih del bere Tim Wüster

VOGRČE – KD Vogrče in KKZ

21.00 Gled. predstava »Deseti brat«

SOBOTA, 26. 6.

BOROVLEJE, pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje

16.00 Otroški popoldan

ŠENTJAKOB, Farovž – SPD
»Rož« in SPZ

20.00 Ponovitev »Gospodar muh«

ŠENTJANŽ, k & k – k & k

20.00 Odprtje razstave in predstavitev kataloga Nežike Novak. Spretni program: Ali Gaggl in R. Melcher

TINJE, Dom v Tinjah – Sodalitas

20.00 Odprtje razstave Helmuta Jeraka »Razcepljenosti«

VOGRČE – KD Vogrče in KKZ

21.00 Gled. predstava »Deseti brat«.

DOBRLA VAS, kulturni dom – SPD Srce

20.00 Zaključni koncert. Nastopajo: MePZ Srce, Otroški zbor Srce, Kvartet »Fantje z vasi«, Mario Podrečnik (tenor)

NEDELJA, 27. 6.

MLINČE – Podjunski ribiški klub

10.00 Ribiški piknik pri Pegrinu v Milčah

KOPRIVNA, pri Peršmanu – ZKP

14.00 Tovariško srečanje

BOROVLEJE, Pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje

16.00 Pripoveduj mi pravljico. Popoldan s Pavlom Zablatnikom

SVEČE, pri Adamu – SPD Kočna, SPZ

20.00 Premiera gled. pred. »Tartuffe«

ŠMIHEL, gallery anin

20.00 Otvoritev razstave Andreje Ramsauer (akti – krda, olje)

VOGRČE – KD Vogrče in KKZ

21.00 Gled. predstava »Deseti brat«

TOREK, 29. 6.

CELOVEC – delavska zbornica

19.00 Otvoritev razstave »Bruno Kreisky«

SREDA, 30. 6.

CELOVEC, Dvorišče Mohorjeve – KDZ

20.00 Koncert Adi Smolar. Dobrodelni festival za SOS-Kinderdorf

ČETRTEK, 1. 7.

CELOVEC, Dvorišče Mohorjeve – KDZ

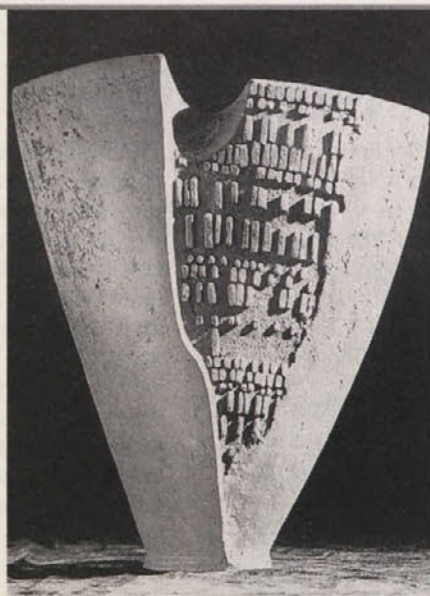
19.00 Koncert »Baby can can dance« in »Bluesbreakers«.

VIDETI / SLIŠATI

Nežika Novak
OZEMLJITVE - ERDUNGEN

»Besede vselej le pomanjkljivo opisujejo dela ...«, je zapisala umetnica sama v katalogu, ki bo predstavljen javnosti ob odprtju razstave v k & k-centru. Oblika njenih objektov je izraz mnogoplastnosti in nasprotij, opazovalca vzpodbujajo k osebnim interpretacijam. Posode navidezno vabijo, da bi jih naponili, a po svoje branijo zaokroženo celovitost. Ne dovoljujejo dostopa v svojo notranjost.

Razstava v k & k pokaže novejša dela umetnice. V okviru razstave bo 2., 3. in 10. julija tudi delavnica z Nežiko Novak. Za točnejše informacije in prijave pokličite na telefonsko številko: 0463/51 43 00-13.

Vernisaža:
sobota, 26. junija 1999 ob 20. uri
k & k-center • Šentjanž v Rožu

OTROŠKI VRTEC / MEHRSPRACHIGER KINDERGARTEN / SCUOLA MATERNA RINGA RAJA razpisuje delovno mesto vzgojiteljice nastop službe dne 1. septembra 1999

Pogoji za zaposlitev:

- zaključena izobrazba za otroško vzgojiteljico/vzgojitelja;
- obvezno znanje obeh deželnih jezikov;
- delovne izkušnje – zaželjene;
- pripravljenost za nadaljnje izobraževanje in supervizijo

Prošnji je treba priložiti:

- življenjepis; potek dosedanjega izobraževanja; dokaz ev. dosedanjih delovnih izkušenj.

Zainteresirana/i naj odda prošnjo za zaposlitev najkasneje do 1. julija 1999 na naslov:

Otroški vrtec »Ringa raja«
v. r. Mariji Novak-Trampusch
Lindenweg 50, A-9581 Ledenitzen/Ledince

ZVEZA SLOVENSKIH ŽENA

sporoča, da bo letos letovanje otrok v Poreču od 18. do 28. julija.

Cena za enajstdnevno letovanje in prevoz v obe smeri znaša 3.400 šil. Svoje otroke lahko prijavite na sedežu ZSZ, tel. 0463-51 43 00, kjer prejmete tudi nadaljnje informacije.

Na Univerzi Celovec je zaključila študij psihologije, pedagogike in filozofije *Silvija Gabriel* iz Leš pri Šentjakobu. Iskreno čestitamo!

**SLOVENSKI
VESTNIK**
čestita!

PRAZNUJEJO!

Lenci Kučnik iz Šmarjete v Rožu – 40. rojstni dan; **Marija Ošina** iz Gorič – rojstni dan; **Travdi Lipuš** iz Strpne vasi – rojstni dan; **Marlies Kropfisch** iz Šmarjete pri Kotmari vasi – rojstni dan; **Hanzi Ogris** s Šajde – rojstni dan; **Hanzi Dovjak** in **Hanzi Kelih** iz Sel – rojstni dan; **Anton Krušic** z Zvonine pri Kotmari vasi – rojstni dan; člani društva upokojencev Šentjakob: **Marica Maliha**, **Ani Blajer**, **Johana Amruš** in **Mici Isop** – rojstne dneve; **Cili Einspieler** iz Podgorij – 50. rojstni dan; **Amalija Sadovnik** iz Lepene – rojstni dan; **Folti Zausnig** – 70. rojstni dan; člani društva upokojencev Pliberk: **Luka Kordež**, **Margareta Krajnc**, **Marija Bric-**

MOHORJEVA LJUDSKA ŠOLA vabi na

IZOBRAŽEVANJE AVTENTIČNE ORFFOVE DEJAVNOSTI PO PROGRAMU: C-1-PRVA STOPNJA ORFFOVE ELEMENTARNO GLASBENE GIBNE VZGOJE (4. deli)

Predavatelj: gospa IDA VIRT
(diplomantka Orff Instituta v Salzburgu)

1. Orffov instrumentarij in kljunasta flavta	23. 10.
2. Pentatonika in ostinatna spremljava	20. 11.
3. Kadencirana spremljava	11. 12.
4. Glasbena pravljica	18. 12.

Termini vedno ob sobotah s pričetkom ob 10. uri

man, Alojz Gregorič in **Ana Kap** in – rojstne dneve; člani društva upokojencev Podjuna: **Cita Razdevšek**, **Pavla Eržen**, **Pavla**

Lipnik, Marija Hribernik, **Ani Korpitsch** in **Adolf Kanzian** – rojstne dneve; **Marija Bruger** v Dvorcu – rojstni dan; **Margareta Ižep** iz Podkrajja pri Pliberku – 70. rojstni dan; **Ana Rems** iz Železne Kaple – rojstni dan; **Anica Dobnig** iz Doba – 50. rojstni dan; **Andrej Lomšek** iz Šentlipša – 50. rojstni dan; **Janko Gabriel** z Leš – 31. rojstni dan; **inž. Peter Dovjak** z Zgomjega Kota – 70. rojstni dan; **Danica Kežar** s Horc – rojstni dan; **Lojzka Boštjančič** iz Branče vasi – 80. rojstni dan; **Andrej Sturm** iz Dobrle vasi – rojstni dan; **Nadja Pegrin** s Šajde – rojstni dan; **Ema Pasterk** iz Dobrle vasi – rojstni dan.

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.
SV prejema podpore iz sredstev
za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/51 43 00-0 • faks -71

UREDNIKA

dr. Andrej Leben (-34) Jože Rovšek (-30)
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA

tel. 0463/50566

VSI

Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

ČETRTEK, 24. 6.

18.00 Rož – Podjuna – Zilja

PETEK, 25. 6.

18.10 Utrip kulture

SOBOTA, 26. 6.

18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

NEDELJA, 27. 6.

6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten!
(dr. Jože Marketz)

18.00 Glasbena oddaja

PONEDELJEK, 28. 6.

18.00 Kratek stik

TOREK, 29. 6.

18.10 Otroška oddaja

SREDA, 30. 6.

18.10 Glasbena oddaja

21.04 Večerna oddaja

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 27. 6.

13.30 ORF 2

● 20 let kulturnega doma na Radišah ● Otroška olimpijada – več kot le športni teden – Olimpijski duh je zavlada med šolarji Javne dvojezične šole v Celovcu ob nevsakdanjem projektu. ● Vaški praznik na Brnci ● »Gospodar muh« – Trotamora prikazuje vsakdanje nasilje. ● Retrospektivna razstava Bogdana Borčiča v Galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu. ● Koncert ob branju za nagrado Ingeborg Bachmann – Wiener Tschuschenkapelle na vrtu Mohorjeve.

PONEDELJEK, 28. 6.

3.40 ORF 2 (Ponovitev)

16.30 TV SLO1 (Ponovitev)

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

6.00 Dobro jutro, sonce
8.00 Domače viže in zborovska glasba
8.30 Živa (do 10.00)

14.00 V taberni

16.00 Od štirih do šestih – informacije o dnevnih dogodkih
NEDELJA

8.00 Zajtrk s profilom

15.30 Voščila

RADIO AGORA

Dnevno 10.00–14.00 in 18.00–02.00
na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

10.00 **PO–PE:** Kalejdoskop; **SO:** Forum (prilčno, sicer glasba), 11.30 Campus radio (14-dnevno); **NE:** Evopa v enem tednu (BBC), 11.00 Literarna kavarna, 13.00 Out of Carinthia

12.00 Poročila BBC

12.10 Divan (glasba)

13.00 **PO:** Alpe-Adria; **TO:** V pogovoru; **SR:** Po Koroškem; **ČE:** Glasba; **PE:** Kultura; **SO:** Die Welt ein Dorf; **NE:** Special

18.00 **PO:** Glasba; **TO:** Sport; **SR:** Glasba; **ČE:** Soja und Elster; **PE:** Glasba; **SO:** Sto decibelov; **NE:** Glasba

18.45 Poročila BBC

19.00 **PO–PE:** Otroški kotiček

19.15 vsako drugo sredo: stay tuned

20.00 **PO:** Take the jazz train,

TO: Noche Latina, ob 23.00 Nachtfalter; **SR:** Ruff Radio, ob 22.00 Mad Force; **ČE:** Music for the masses, ob 23.00 Freakshow; **PE:** Soundcheck; **SO:** Jugorock, ob 23.00 Klub Karate; **NE:** Sunday loops, ob 22.00 For those about to rock

MEPZ PODJUNA PLIBERK

MOIN, MOIN Frizija

V sredo, 2. junija je bilo končno tako daleč. Pevke in pevci MePZ Podjuna Pliberk smo se zbrali na kolodvoru v Pliberku, polni pričakovanj, s ciljem severna Frizija.

Po 25 urah vožnje z vlakom smo prispeli v mesto Niebüll, kjer so nas srčno pozdravili naši gostitelji.

Dnevi v Friziji bodo za pevke in pevce ostali v spominu kot pravo doživetje. Gostitelji so se potrudili, da so nam poka-

zali lepote kraja, informirali so nas o politični situaciji, o šolstvu in o gospodarskem položaju narodne skupnosti Severnih Frizijcev. Naš prispevek k izmenjavi in spoznavanju je bil koroško-frizijski koncertni večer, kjer smo skupno z dvema frizijskima skupinama predstavili našo domačo slovensko koroško pesem ter v besedi naš dvojezični kraj Pliberk in Podjuno. Navdušenje poslušalcev je bilo nepopisno, saj so po

skoraj treh urah programa s »standing ovations« od našega zbora zahtevali še zmeraj dodatke. Večer smo skupno s poslušalci zaključili s frizijsko pesmijo »Önj, min haimat ...«. Po koncertu so med našimi pevci in domačini nastala prava prijateljstva, saj so skoraj vsi poslušalci ostali med nami in zelo zainteresirano spoznavali nas in naš kraj.

Navdušeni od lepih vtisov in doživljanja ter od prijaznosti gostiteljev smo se v poznih urah nedelje spet znašli tam, kjer se je pričelo naše potovanje, na kolodvoru v Pliberku.

ZG/ZRG ZA SLOVENCE

Ekskurzija v Auschwitz

Tudi letos so dijaki in dijakinje obeh sedmih razredov ZG/ZRG za Slovence obiskali nekdanje koncentracijsko taborišče Auschwitz-Birkenau, kraj industrijsko organiziranega genocida. Auschwitz je sinonim za največji zločin v zgodovini človeštva, je zapisal Simon Wiesenthal. Je grobišče vsaj poldruga milijona nedolžnih žrtev mnogih narodnosti, 90% vseh žrtev pa je bilo Judov. Da bi se zgodovina ne ponovila, se moramo z Auschwitzem ukvarjati, kar pome-

ni, da se ukvarjamo s tem, kar ga je omogočilo: z rasizmom, sovražstvom do tujcev, do drugačnih, z antisemitizmom, ravnodušjem, iskanjem vodje.

Na programu tridnevne ekskurzije je bil tudi ogled Krakova, ki bo naslednje leto kulturno glavno mesto Evrope. Potovanje je že petič zapored pomaгал organizirati univ. prof. Emil Tokarz s šlezijske univerze. Diakinje in dijake sta spremljala prof. Štefan Pinter in prof. Jože Wakounig.

Janko Koren 90-letnik

Če brskamo po življenjski poti Janka Korena, ugotovimo, čeprav je včasih brezizgledno, da se vedno najde kakšna svetla točka, ki nalaga nove preizkušnje in še večje naloge.

harica pri gospodu župniku Vuku. Leta 1934 je postal učitelj. Prvo službeno mesto je dobil v Šentprimožu v Podjuni, nato je poučeval v Tinjah. Leta 1938 je tudi mladi Koren obču-

nik, tako da mu ni bilo treba direktno streljati na ljudi. 13. marca 1945 si je v Berchtesgadu sam izstavil »Urlaubsschein« in odpotoval v Spittal ob Dravi, kjer je služboval njegov dobri znanec, župnik Vuk, od tam na Bled in nazadnje v Borovlje. S kolesom se je pejal v Rož v upanju, da naveže stike s partizani. V Podgorjah sreča kmeta Wrolich, ta ga povabi na svoj dom, kjer se je že skrival njegov sin, ki je pobegnil iz Rusije in po ovinkih prišel do doma. Na podstrešju Wrolihove hiše sta se skrivala do konca vojne.

Lovec je Janko postal leta 1934. Med letom 1938 in 1945 je bil brez dovoljenja za lov. Po 1. 1950 je bil direktor osnovne šole v Šentjakobu in od 1956 do 1970 tudi župan občine.

Leta 1951 je vzel v zakup s svojimi lovskimi tovariši občinsko lovišče Šentjakob v Rožu. Bil je pobudnik za ustanovitev slovenske lovske organizacije tu na Koroškem. Leta 1964 je sodeloval pri ustanovnem občnem zboru Kluba prijateljev lova v Celovcu. Janko Koren je naročnik slovenske lovske revije »Lovec«, ki jo še danes z veseljem prebira. Je pa tudi naročnik Slovenskega vestnika.

Člani Kluba prijateljev lova smo se zbrali pri jubilanu Janku Korenu in mu zaželeli zdravje in mnogo lepih sončnih dni na svojem prelepem domu v Talah pri Podgorjah.

M. Pradetto

Janku Korenu so med drugimi čestitali Berta Piskernik, podpredsednica Kluba prijateljev lova, in Toni Amrusch

Rodil se je 16. 5. 1909 v Borovljah. Tam je hodil v ljudsko oz. osnovno šolo. Zanimivo je, da so takrat ljudje v Borovljah govorili pretežno slovensko, kajti v prvem razredu osnovne šole so samo trije učenci govorili tudi nemško. Bil je izredno nadarjen otrok in je po očetovi želji postal puškar. To mu pa ni zadostovalo. Brez očetovega privoljenja se je vpisal na učiteljsko v Celovcu, se za tri leta preselil v Podgorje k svoji teti, ki je bila ku-

til. Nekaj časa je bil brezposeln, nato je poučeval v Sirtitzu, ki je bil popolnoma nemški kraj. Od tam ga je velikovski šolski nadzornik Gornik poklical in ga poslal na Djekše. Zadnje mesto pred vpoklicem k vojakom so bile Tinje na Vašinjah, kjer ga je takratni »Ortsgruppenleiter« pozval, naj sname križ s stene učilnice. Temu se je zoperstavil in moral takoj na fronto. Zopet mu je pomagala njegova nadarjenost in sposobnost lahkega učenja. Postal je telegrafski teh-

Spet so naznanjali zvonovi žalostno vest, da se je v 81. letu za vedno poslovil od zemeljskega potovanja Valentin Kralj p. d. Travarjev oče iz Grabelj pri Pliberku.

Mlada leta je preživel brezskrbno na domu s svojimi brati in sestrami na prostrani domačiji. Kakor mnogo naših ljudi je moral tudi on v hitlerjansko vojsko na daljni sever, od koder se je šele po končani moriji vrnil na svoj ljubljani dom, katerega je začel obnavljati in gospodariti. Travarjev rod, ki sega po rodovniku daleč nazaj, se je v svoji zgodovini izkazal za zavednega in ponosnega. Tudi v zadnji voj-

nik, p. d. Žreblnikov oče. Odšel je tiho, kakor je bilo tiho, mirno njegovo življenje. Pokojni je izhajal iz znane in zavedne Brdnikove družine v Podkrajju. Lepoto domačije, kraja in narave je užival le kratko. Kot stekli podivjanci tisočletnega rajha so se aprila 1942 pritihotapili SS-ovci k Brdniku, da preženejo domače iz svojega doma v mrzlo tujino. Začel se je njih križev pot, najprvo do zbirnega taborišča v Žrelcu, potem pa v nemški Hesselberg. Majnika leta 1945, ko so se za vedno zapirala vrata nasilnikov rjavega barbarstva, se je pokojni Franc vračal s svoji-

Zadnje slovo

ni, ko se je šlo za preživetje in odpor proti nasilnikom, so bila vrata domačije vedno odprta za ljudi, ki so se odločili za življenje in boj za svobodo. Brat Anza pa je moral okusiti pekel in smrt v zloglasnem taborišču Dachau.

Vsem tistim, ki so pokojnega Valentina Kralja poznali ali imeli stike z njim, je bilo tesno pri srcu, ko smo se poslavljali na libuškem pokopališču od pokojnika, ki je bil vse svoje življenje izredno skromen, dober in ustrežljiv. Vse njegovo življenje je bilo samo ena skrb in delo in to za družino in gospodarski napredek.

Zemlja njive počitka naj ti da mirno spanje.

Nenadoma se je za vedno poslovil od nas Franc Boroč-

mi na dom. Veselje in radost je bila neizmerna kljub temu, da je bila domačija opostošena. Na zidovih hiše so bili vidni še dolgo časa po vojni sledovi zadetkov, ko so partizani napadli Kanalcana – nacista, ki je bil v tem času na njihovem domu. Pa kljub vsemu se je začelo novo življenje, kljub bridkim izkušnjam in trpljenju v preteklosti.

Pokojnega Brdnikovega Franca smo poznali kot tihega, skromnega in dobrega človeka. Kako je bil spoštovan in priljubljen med ljudmi, so pokazali mnogi žalujoči, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti na libuško pokopališče. Ob slovesu so mu še zapeli Matjaževci ganljive pesmi.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu. ikej

10 let Wiener Tschuschenkapelle

Igrali so že v Kanadi, Afriki in Nemčiji, v Narodni operi na Dunaju in na neštetihih feštah širom Avstrije. Na Koroškem igrajo glasbeniki okoli Slavka Niniča tako že kot doma. Ob desetletnici skupne glasbene poti se bodo spet ustavili v Celovcu.

**Četrtek,
24. junija 1999
ob 20.15**
na vrtu Mohorjeve
Viktringer Ring 26

■ Pismo bralca

»Enostransko poročanje Slovenskega vestnika« (SV, 17. 6. 1999)

Ob pismu bralca Filipa Ogris-Martiča »Ali je neverjetna tendencioznost Vestnika res potrebna« v Slovenskem vestniku, 17. 6. 1999, vabite bralce, da vam posredujejo svoje mnenje o Vašem poročanju.

Sprva bi omenil, da me je presenetilo, da ste pismo objavili. Nisem več pričakoval, da imate v Vašem listu za druga mnenja še prostora. Popolnoma se strinjam z mnenjem Ogris-Martiča glede Vašega poročanja o Kosovu in temu nimam kaj dosti dodati.

Morda sami tega ne opazite ali pa delate to namenoma: To, da ste »Mir?«,

Vaš poziv drugim bralcem za njihovo mnenje, vključili v pismo bralca, se mi zdi samo potrditev Vaše tendencioznosti.

Kdo mislite, da vam verjame »Preblist« na prvi strani o Vašem oglašju za komunistično stranko ob volitvah v evropski parlament? Jaz ne.

Ker Slovenski vestnik ni več to, kar je bil, sem ga hotel odpovedati. Preusmerilo me je prav pismo Ogris-Martiča, da sem si dal še malo časa. Vendar če bo ostalo Vaše poročanje tudi v bodoče tako tendenciozno, neobjektivno in radikalno levičarsko (kaj Vi razumete pod pojmom nadstrankarsko?), se bom odločil za ta korak, čeprav me Slovenski vestnik spremlja več kot 50 let.

Dr. Joško Buch, Dunaj

Višji tempo in težje proge – Peter »Paco« Wrolich v pogovoru

Kako se počutiš kot profesionalca?

Moram reči, da je bila moja odločitev preteklo zimo, da menjam v tabor profesionalcev, popolnoma pravilna. Odkar sem profesionalca, imam kar zadovoljive rezultate. Upam, da bom uspešno nadaljeval ubrano pot. Trenutno se počutim izvrstno.

Kako so te sprejeli pri novem klubu?

Ob začetku se res nisem zavedal, kam sem skočil. Brez dvoma je bil to skok v mrzlo vodo. Sedaj imam lepo in odgovorno vlogo, kajti v klubu imam zahtevne koordinacijske naloge in vključen sem tudi v vodenje taktike. Podobno vlogo sem imel že kot amater v zvezni ekipi. Vesel in ponos sem, da sem kot neoprofessionalec tako hitro mogel prevzeti odgovorne naloge v teamu.

Kakšna je bistvena razlika med amaterjem in profesionalcem?

Sezona je veliko daljša. Proge so bistveno zahtevnejše kot pri

amaterjih in dolge do 260 kilometrov. Tekmovanja so težja in

Neoprofessionalec »Paco« Wrolich

tudi poprečna hitrost je veliko višja. S tekmovanji sem pričel v začetku februarja in sezona traja do konca oktobra.

Katera dirka je bila do sedaj najtežja?

Moja najtežja dirka je bila letos med Parizom in Robaixom. Hitrost na progi je bila zelo visoka. Moral sem veliko delati za našega kapetana, ki ni bil v

najboljši formi. Ta dirka je bila zame zelo zanimiva.

In naslednja preizkušnja?

Čaka me avstrijsko prvenstvo in majica avstrijskega prvaka zelo veliko velja. Ta tekma je tudi pomembna za podaljšanje pogodbe v prihodnjem letu. Upam, da bo lahko kdo od nas treh pri teamu Gerolsteiner potegnil to priljubljeno majico čez glavo.

Koliko dirk boš letos vozil?

Do sedaj sem imel šestdeset tekem. Do konca sezone pa pričakujem približno 120 startov.

Te bomo videli meseca julija na tradicionalni dirki okrog celovškega zmagaja?

To seveda odvisi od plačila. Če bo ponudba dovolj zanimiva, bom seveda štartal tudi v Celovcu.

Hvala za pogovor in še veliko uspeha!

Mirko Štukelj

KOŠARKA

Uspešna sezona

Tradicionalnega piknika ob zaključku letošnje sezone so se udeležili starši, navdušeni košarkarji, odborniki kluba in predstavniki sponzorjev. Košarkarski klub KOŠ s predsednikom Tončem Mallejem na čelu in kompetentnim trenerjem Bojanom Grzetičem je v letošnjem klubskem prvenstvu sodeloval s štirimi ekipami. Uspešno so odrezali mladinci in šolarji, ki so se uvrstili na lestvici med prvimi. Juniorje pa je zasledovala smola. Zaradi poškodb Marka Prušnika in odhoda nekaterih igralcev uvrstitev ni bila tako zadovoljiva kot v preteklih letih. V šolskem

prvenstvu višje stopnje je KOŠ postal koroški prvak. Predsednik Tonč Malle se je zahvalil staršem, odbornikom, trenerjem, sponzorjem in vsem podpornikom za izkazano zaupanje in zagotovil, da bo KOŠ tudi v novi sezoni igral s štirimi ekipami. Izrazil pa je tudi željo po članski ekipi.

Uspešno delovanje kluba so omogočili: starši s prispevki, Posojilnica-Bank Borovlje, SŠZ, Unior Borovlje, Elan, En-vitec-Pečenko KEG, Esso Korotaj Celovec, Iskra Borovlje, Kasma Audio GSM SAT Celovec, Sienčnik Trans, Mohorjeva knjigarna, Tiskarna in Založba Drava, Carmed Celovec, Hit Gorica, Interunfall, Avto Habernig, Aktiv in združenje staršev ZG zsa Slovence. M. Š.

ŠAH

7. mednarodni spominski ekipni šahovski turnir »Božidar Filipovič«

Šahovski organizatorji iz Opčin in Trsta so v nedeljo, 13. junija zelo uspešno pripravili in izvedli v prosvetnem domu na Opčinah tradicionalni 7. mednarodni hitropotezni moštveni šahovski turnir v spomin na slovenskega šahovskega mojstra dr. Božidarja Filipoviča, ki je v svoji dolgoletni in plodni šahovski karieri veliko prispeval k razvoju šaha na Tržaškem in prijateljskih stikih šahistov štirih sosednjih držav.

Zanimive hitropotezne partije so trajale dvakrat po 5 minut za partijo. Po več kot šesturnih in izenačenih borbah so bila na vrhu turnirske lestvice kar tri moštva z enakim številom meč točk in šele dodatni kriterij – Buholz točke – so odločile o zmagovalcu.

Prvo mesto so si zasluženo priigrali šahisti Nove Gorice (Jerič, Rusjan, Borišek, Karer), ki so zbrali 31 točk (Buholz 255), 2. Pulj 31 (Buholz 253), 3. Trst I 31 (Buholz 252,5), 4. Žusterna Koper 30,5, 5. Koče-

vje I 25,5, 6. S. Marco Trst 24, 7. Piran 23,5, 8. Idrija 23, 9. – 11. Pordenone, DLF Videm in Turisti Videm, vsi po 22,5, 12. – 16. CS Videm, Izola, Bekštanj I, Catafaldi Maestre in Labin, vsi po 22, 17. – 19. Bekštanj II, Cerkno in S. Marco II Trst, vsi po 21,5, 20. – 22. Sežana, Vodnjan in Costalunga, vsi po 21, 23. – 25. Bičevje Ljubljana, Trst mladi in Kočevje II, vsi po 20,5, 26. Deželna ekipa gluho-nemih 20, 27. Polet Opčine 19,5, 28. Monfalcone 18, 29. Trst II 16,5

V imenu šahistov SŠZ Celovec se je organizatorjem zahvalil ravnatelj Pepi Gallob, ki je med drugim poudaril pomen prijateljskega sodelovanja med šahisti in jih povabil na jesensko srečanje ob praznovanju 50. letnice delovanja SŠZ. S. K.

E-mail

Športno uredništvo Slovenskega vestnika od sedaj naprej nudi možnost, da tako športna društva kot tudi posamezniki lahko posredujejo svoje opombe, novice, informacije, vabila, komentarje, itn. po e-mailu. Veselimo se vaših prispevkov!

Naslov:
vestnik_sport@hotmail.com

Šolarji SAK Šentprimož so se pretekli torek na turnirju pod-8 v Trnji vasi hrabro borili in zaslužno osvojili 2. mesto

SPD »DOBRAČ« NA BRNCI

vabi na **piknik**
v soboto, 26. junija 1999 ob 16. uri v gostilni Prangar v Zmotičah. Na sporedu je nogometni turnir, pri katerem bodo sodelovala naslednja moštva: ŠD Zahomc, Posojilnica-Bank Zila, Cerkveni pevski zbor Brnca, Zveza Bank Celovec, gostilna Prangar in SPD »Dobrač«. Poleg tega pa so organizatorji pripravili tudi program za otroke in poskrbeli za jedi na žaru ter brezplačno pivo. Dobiček je namenjen obnovitvi brnškega cerkvenega stolpa. Vsi prisrčno vabljeni!

MURSKA SOBOTA/LJUTOMER

SŠZ s 40 mladimi športniki na 23. srečanje obmejnih dežel

V petek, 25. in v soboto, 26. junija 1999 prireja Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez v sodelovanju s krajevnimi športnimi zvezama v Murski Soboti in Ljutomeru v Sloveniji 23. srečanje slovenskih športnikov iz obmejnih dežel '99.

Tradicionalnega srečanja, ki ga finančno podpira tudi Urad za Slovence v zamejstvu pri zunanjem ministrstvu R Slovenije, se bo tudi letos udeležilo blizu 200 mladih slovenskih športnikov in športnic iz Slovenije, Koroške, Furlanije-Julijske krajine in Porabja.

Mladi športniki in športnice iz Koroške (dečki in deklice, rojeni 1984 in mlajši) bodo na

tem tradicionalnem srečanju nastopili pod pokroviteljstvom Slovenske športne zveze, sodelovali bodo s štirimi ekipami: dečki v nogometu, košarki in namiznem tenisu, deklice pa v namiznem tenisu in v odbojki.

Seznam udeležencev/spremljevalcev:

Nogomet: David Buchwald, Rene Partl, Tomaž Kreutz, Roman Pandel, Samo Olip, Slavoljub Kojič, Simon Kap, Mihael Zidej, Jože Stropnik, Peter Klade, Tomi Riedl, Niki Pirker, Majid Nakič, Gregor Triplat, Dejan Pustoslemšek, Peter Oraže, Martin Oraže, Gregor Truppe, Gerald Wölbl; trener: Bernard Olip, spremljevalec:

Silvo Kumer

Odbojka: Mirjam Breitfuß, Natascha Wulz, Irina Lopinsky, Jana-Maria Opetnik, Jasmin Baumkircher, Tanja Partl, Tamara Partl; spremljevalca: Mirko Rebula (trener), Mira Trampusch (SK Dob)

Košarka: Aleksander Valentinič, Boris Vavti, Stefan Gomez, Dominik Rozman, Simon Ošlak, Jasmin Trifunovič, Arne Schimann, Jan Brumnik, Daniel Wutti; spremljevalca: Bojan Grzetič (trener) + 1 zastopnik kluba KOŠ

Namizni tenis: (dečki) Miro Mitterer, Matej Krevs, Fabian Meklin; trener: Mirko Oraže; (deklice) Sabine Vouk, Kathrin Warrasch; trener: Franz Juwan

ŠAHOVSKI OREH ŠT. 68

Silvo Kovač

Talj – Rantanen / Tallin 1979

V napadu na črnega kralja je velemejster Talj žrtvoval trdnjavo in nastala pozicija še daje črnemu kanček upanja na rešitev. Dama s polja c8 vidi

izhod na polje g4, vendar beli, ki je na potezi, je kombiniral do konca – do mata!

Poiščite nekaj potezno matno kombinacijo belega!

Rešitev št. 67

Beli je že s prvo potezo 1.Dh4! nazorno pokazal, kako je mogoče odpreti črno pozicijo. Po umiku lovca 1.Ld7 je sledila žrtev trdnjave 2.Tf6:!! Df6: in črnemu kralju, oziroma dami je beli kmet s potezo 3.d6+! zadal zaključni udarec. Po umiku črnega kralja s polja e7 je črna dama izgubljena in beli zmaga.

